

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІГРАНТ

Орган Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. пов. Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол. чвертьрічно; 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2:50 мільрайси; в Аргентині — 3:50 пеза; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Українські емігранти! Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Емігрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Емігрант“!

Адреса Товариства Редакції: Львів, Городецька 95, I. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Товариства Опіки над Українськими Емігрантами
у Львові міститься
у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч. 95, I. пов.
Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Емігрантам

Товариства Опіки над Українськими Емігрантами
міститься
в ТЕРНОПОЛІ вул. Пілсудського ч. 6.
Урядові години 8—3.

Під згуки воскресних дзвонів.

І знову вчасним ранком загомонять радісними згуками сільські дзвони, щоби подати ожидау вістку воскресної перемоги. Полинуть ці згуки зарінками оживаючих піль і левад, вдарять гармонійно в захмарне шатро блакиту, пробуджуючи в серцях і душах мільонів радість весни, радість пробудження.

А коли на цвинтар під церкву зійдеться святочна громада, щоби друг другу сказати „Христос Воскрес“, щоби дарувати пестро розмальовану писанку, неодного в той мент полине гадка далеко, далеко, дальше чим згуки воскресних дзвонів, десь у невідомі краї, а серце стисне невимовний біль і жаль, а заплакані очі питаються: чому ми сьогодні не всі разом? Чому нас доля так розділила?

Так, не почуете ви воскресних дзвонів, не дійдуть до вас їх згуки, українські емігранти, розкинуті скрізь, як довга й широка земська куля, від

гордих пірамід аж по північні фіорди, від сибірських тайг аж по аргентинські степи.

Але дійде до вас напевно, мусить дійти, тихе материнське „Христос Воскрес“ з далекої рідної землі. Ваша мати — рідна земля вас не забуде в ту хвилину, вона завжди про вас думає.

Бо вона знає, що не роскоші вас загнали на далеку чужину, не надмір щастя, але що ви пішли в світ за очі шукати кращої долі. У відвічні праліси, у ніколи неорані степи понесли ви цивілізаційний ясний сніп, обернули ви не один пустар в плодючий загін і хоч клали покоси жертв на новому піонірському шляху, ви не відступили. Золота мрія виводила вас поза сволоки батьківського дому, вона вела вас під старий прадідівський камяний хрест на узгір'ю рідної нивки, щоби ще раз глянути на батьківське село, щоби поцілувати востанне рідний чорний загін. Ця мрія блукала над вами, коли вдивлялися в понуре страхітливе плесо широкого моря, ви вірили їй, голубили її, ішли за нею і линули у новий світ надій і сподівань.

Та скільки з вас скоро переконалося, що мрія обманлива. Скільки з вас зараз на порозі нового життя прокляло ту хвилину, коли кинули рідний край.

Така вже доля кожного скитальця, кожної мандрівної птахи, що вибирається у невідомі шляхи.

У нас Великдень...

А в вас?

Слухайте добре, позовіть ваших малих дітей, що вже зродилися на чужій землі і скажіть їм, нехай також слухають. Може далекий пошум моря, може буйнокрилий степовий вітер донесе до вас бодай один приглушений звук. Скажіть своїм дітям нехай добре слухають, бо це так заплакав, так згадав старий, пощерблений дзвін у вашій дряхлій сільській церковці. Нехай добре слухають і той звук захирають в глибині своїх молодих серць, бо тим робом відозвалася рідна земля і просить вас: **не забувайте її!** Не забувайте, що ви діти українського народу!

Цього не забувайте на далекій чужині...

М. МАРФІЄВИЧ.

Мати.

Не раз тебе згадаю, нене моя,
І з жалю безмірного плачу,
Хоч як тебе прагну побачити я,
Та знаю, що вже не побачу.
Ти стільки благала, просила мене:
„Не їдь на далеку чужину!“...
А я не послухав, покинув тебе —
Стару, в безпорадну годину...
Я чув, як твоя догоряла любов,
Як серце згасало навіки...
І чув, що чекала, і був би прийшов,
Як би не степи та не ріки...
Я рвався до тебе і бачив у сні
Твій образ журби і печали...
А з дому листа написали мені:
— Померла — і вже поховали.

Переселення родин з краю до заморських країв.

Серед наших селян від двох літ почався переселенний рух цілих родин до заморських країв в цілі поселення в тих краях. Рух цей викликали різні чинники. Раз зубожіння тих родин тут в краю і неможність вижити родині з рільної господарки, яку провадить, — друге агітація різних агентів корабельних товариств, в яких інтересі в виїзд родин за посередництвом корабельних товариств бо вони

зарабляють в цей спосіб, побираючи гроші за переїзд тих родин морем. Коли в інтересі суспільності є щоби могли виїхати найбідніші родини, так звані дрібні рільники, що мають 2—3 моргів землі, а їх родини складаються найменше з 3 душ, то в дійсності виїжджають родини, які мають загосподарованих щонайменше 6—12 моргів землі, і які не потребують виїздити, бо можуть удержатися тут в краю. Виїзд на переселення маючих родин спричиняє, що кожного року зменщується число середніх господарств, бо ті котрі виїжджають не продають цілих господарств другому, лише малими кусниками.

В той спосіб зникають господарсько сильні одиниці, а повстають господарства дрібно рільничі, що під господарським оглядом є шкідливе. Рівночасно виїжджаючи вивозять більші квоти гроша і коли обчислимо кошта подорожі родини і гріш, які їй вони вивозять в готівці, то кожна родина вивозить з краю около 1500 доларів зі собою. Коли візьмемо це під увагу, що річно виїздить около 2 тисячі родин на поселення до заморських країв, то вивозять вони річно з краю около три мільйони доларів. Виїжджають такі родини, які мають і по 4 тисячі доларів готівки і безуслівно не потребують виїздити до заморських країв. Їх положення тут в краю добре і вони їдуть за намовою агентів або на підставі листів від знайомих, одержуваних з заморських країв, які представляють їм в рожевих красках добробут тих родин, які вже поселилися в заморських краях. Кожний з виїжджаючих думає, що, приїхавши на місце, застане для себе рай, однак в дійсності лише тяжкою працею приходиться переселенець до якого такого добробуту, бо ніде нема нічого даром.

Завданням суспільності є звернути увагу на це явище і старатися здержати цей еміграційний гін власників сильних господарств. Щоби одначе остерегти родини перед безпальною еміграцією і їздою в чужі заморські краї, подаємо можливості переселення в поодиноких краях, з якого видно, що найкориснішим є переселення до Канади.

Переселення родин іде тепер з краю до Канади, до Бразилії і Аргентини. Коли візьмемо під увагу Канаду, то родини, які виїжджають до Канади, можуть або закупити фарму за посередництвом залізничних компаній а то залізничної державної компанії і залізничної компанії „Кенедієн Песіфік“, або можуть одержати наділ землі так званий *homestead* за оплатою 10 доларів від канадійської держави.

Ціна фарми, то є господарської одиниці, яка складається із 160 акрів землі, або 112 моргів, або 90 десятин, коштує різно, залежно від того де є вона положена чи коло залізниці, від якості землі, чи в місцевості є школа, чи є вбда та чи є добрі дороги і добрий доступ до фарми. Фарми такі є до набуття в трьох західних провінціях Канади: Манітобі, Саскачевані і Альберті. Коли родина хоче купити фарму і господарити так як господарити

ла в краю, то і акр землі, це є три четверті морґа, або трохи більше як пів десятини, коштує при добрій якості землі, при віддаленні не більше як 5 анґлійських миль від залізниці о́коло 20 долярів, так, що фарма, яка складається із 160 акрів, коштує 3200 долярів. В тім не є почислені будинки і господарське знаряддя, то є інвентар живий і мертвий та хатня обстановка, які коштують окремо. Дальше положені фарми є дешевші одначе все треба числитися з тим, що за 1 акр землі треба заплатити найменше 10 долярів. Ціна купна за землю не є плачена відразу лише розкладана на ряд років до 30 літ. Так само і ціна за господарські будинки і інвентар мертвий. В той спосіб дається можливість родині закупити фарму. Родина, що їде до Канади, повинна мати 500 долярів по оплаченні коштів їзди на місце. Тих 500 долярів є потрібні на загосподаровання фарми, на закупно живого інвентара, домашньої обстанови та зерна, бо сама ціна фарми є сплачувана через 30 літ. Зазначається рівночасно, що при купні фарми власники таких фарм умовляються з купуючими, щоби через перших 2—3 роки не вплачували купуючі жадних рат. Це є тому так зроблене, щоби дати можливість купуючому загосподарити фарму.

Крім набуття фарми через купно можуть ще родини одержати від канадійського уряду наділи землі, так звані *гомстеди*, це є 160 акрів землі покритої лісом за заплатою квоти 10 долярів. Це відбувається в той спосіб, що приїжджаюча родина зголошує у канадійської влади і заявляє бажання взяти наділ землі. Власти державні висилають голову родини в цілі оглянення наділу. Коли голова родини заявить готовість взяти оглянений наділ-гомстед, тоді оплачує він квоту 10 долярів і дістає тимчасове право власности, це є, він дістає право

власности, яке є тимчасове а залежне є від виповнення певних условин. Одержуючий наділ є обовязаний протягом 3 літ вичистити 30 акрів землі і обернути їх під управу як рілю, виставити мешкальний будинок, закупити кілька штук худоби і обвести наділ огорожею. По виконанню цих условин, по 3 літах числячи від одержання наділу, одержує голова родини право власности на цей наділ. Також родини, які одержують наділ, повинні мати зі собою 500 долярів, бо ті гроші є потрібні на купно живого інвентаря на поставлення хати, та на перші кроки на новім господарстві. Для наших людей найкориснішим є брати гомстеди, бо як дотеперішня практика виказала, найбагатшими між нашими фермерами в Канаді є ті, котрі взяли такі наділи від канадійського уряду. В Канаді є ще місця на 3 мільони родин, які поселилися би на фармах.

Другим краєм, куди емігрують наші родини в цілі поселення, це є Аргентина. Коли в Канаді можна дістати землю на сплату на 30 літ, то в Аргентині землю куплену у приватних власників треба сплатити протягом кількох літ. Ціна землі куплена у приватних власників є далеко вища як в Канаді. Також живий і мертвий інвентар не можна одержати на сплати лише треба заплатити його готівкою, так що наша родина, що переселюється до Аргентини, щоби купити землю у приватного власника, мусить мати 2 тисячі долярів, оскільки хоче удержатися при купленім господарстві. Земля в Аргентині є ріжна що до якості і клімат є ріжний, від найгорячішого до найзимнішого. З цієї причини, що нашим людям нема кому порадити в Аргентині відносно купна землі так як в Канаді, де є свої організації, то родини виїжджаючі до Аргентини мусять бути дуже осторожні. Можуть їхати лише ті,

М. СИНЬООВЕРГОЛЕЦЬ.

ДО БРАТА.

Найбільшою радістю в цілім життю Степана була та хвиля, коли іміграційна комісія в Ст. Джанс перепустила його щасливо через коритар і запровадила до потягу.

— Це вже не сон, а дійсність, — промовив радісно Степан до своїх товаришів подорожі. — Ще кілька днів і буду вдома. Таки так, як вдома, а може ще й краще, може веселіше...

Товариші Степана завидували йому. Вони почували себе в чужині, далеко від рідні. Степан-же їхав до рідного брата, якого двацять років не бачив і дуже мало пригадував. Добрий брат. Дбав про рідню в старім краю, посилав гроші мамі, сестрам і братам. А Степана таки вирішив взяти до себе. І ось Степан їхав. В плетеній валізці троха білизни, маленька подушка, яку мама виробила своїми власними старенькими руками та передала Степаном свому любому синові Іванові. Також маленьке бохонятко разового хліба, який старенька мама

сама своїми руками спекла для Івася. Дальше — кілька фотографій з рідні, що протягом двацяти років досить широко розрослася та побільшилася.

Все це Степан шанував та зберігав для Івана.

— Як дістанеш роботу там де твій брат робить, то напишеш до нас і ми також туди приїдемо, — наминали товариші Степана.

— Побачу. Як буде все добре, то певно й за вас не забуду, — відповів Степан, а його молоденькі очі аж мінилися з радості.

Товариші позаписували в своїх книжечках адреси Степанового брата та ще по кілька разів напіннули Степана, щоби їм відписував на їхні листи та старався для них за роботу.

— Щоби лише швидче доїхати. А мені чогось так вкучилося і здається, що я вже потягом довше їду, як шіфою...

— То так з нетерпеливості побачити чим скорше брата.

— Мені здається, що я його пізнав би поміж мільоном людей. Так, як ось зараз ніби дивлюся на нього...

котрі на місці мають знайомих, які вже поселилися і знають якість землі і клімату.

Можуть ще купувати родини в Аргентині і державну землю, яка однак є положена далеко від залізничних шляхів і тяжко доступна, бо нема добрих доріг. Цю землю можна купувати на рати, є вона покрита лісом, її треба щойно вирабляти і коли 160 акрів землі можна купити в Канаді за 10 доларів і стати власником по 3 роках, то за таку саму скількість землі треба заплатити в Аргентині около тисячі доларів, сплачуючи ратами. Рільні продукти, випродуковані фермерами в Канаді, можуть бути збуті зараз і по цінах далеко вищих як в Аргентині а то з цієї причини, що канадійські фермери мають свої союзи і сильні спілки, які закупають кожного часу рільні продукти від своїх членів. Того в Аргентині нема і кожний мусить старатися продавати сам. З цієї причини також ціни продуктів рільних в Канаді є більші як в Аргентині, бо Аргентина це край чисто рільничий, де фабрик нема майже жадних, а в Канаді є вже досить фабрик, які самі запотребовують рільні продукти.

Третім краєм куди іде переселенчий рух, це Бразилія. З Бразилії можуть родини одержати наділи землі від бразилійської держави. Ціна купна цих земель розложена ратами на довгі літа і є така майже як в Аргентині. Наділи ті є порослі лісом, який мусять власники випалювати. Випаливши землю, засаджують її зерном і уживають через три роки а потому обертають її на пасовисько і слідуєчого року мусять знову спалювати ліс, який відростає. З причини гарячого підсоння, ліс цей відростає все і власник землі уряджує своє господарство в цей спосіб, що третина землі є віддана під управу, третина є пасовиськом а третина є лісом. Купуючий таку землю мусить бути приготованим, що

ліс все буде відростати і все треба буде його спалювати. Крім цих земель є ще землі, які можуть родини, що переселяються до Бразилії купувати під управу кави. Землі ці є положені в гарячій кліматі і не треба їх випалювати, однак купуючий їх мусить садити кавові корчі і через три роки жлати на перший збір. Для того родина, яка хотіла би переселитися на кавові землі, потребує мати около тисячі доларів готівки, щоби дійти до якого такого господарства кавового і при ній удержатися.

З вище наведеного виходить, що найкорисніше є поселення наших людей в Канаді раз тому, що клімат є такий самий як у нас а друге тому, що в Канаді відносно інших країв з найменшою готівкою можна дійти до власности фарм.

Еміграція до Франції.

Товариство Опіки над Українськими Емігрантами у Львові повідомляє, що в травні (маю) ц. р. відбудеться рекрутація рільних робітників і жінок до Франції в воевідствах: львівським, станіславівським і тернопільським через уряди Посередництва Праці в таких місцевостях:

Воевідство львівське:

Самбір: 7. травня ц. р.

Лісько: 8. травня ц. р.

Камінка струм.: 24. травня ц. р.

Львів: 25. травня ц. р.

Реєстрація в Уряді Посередництва Праці в Перемишлі і Тарнобжегу буде подана в слідуєчим числі.

Воевідство станіславівське:

Станіславів: 10. травня ц. р. —

За пару днів потяг перебіг через скалисті гори Онтеріо і смерком прибув до Вінніпегу. В пару годин пізніше Степан попрощався з своїми товаришами й виїхав в Алберту. По дорозі йому дуже скучилося. Не було знайомих. Не було до кого заговорити, поспитати дещо про величаві та пусті обшари землі.

А на думці все Іван.

— Чи пізнає він мене? — ставив собі питання Степан.

Два і пів дня їзди з Вінніпегу в далеку Алберту не зморили молодого хлопця. Він виглядав, як добре виспаний, не трудний. На молодім обличчю радість, що вже добився „додому“, що ось-ось здійсниться його мрії побачити старшого і мало знаного брата та передати йому щирі поздоровлення від старенької мами, яка вже дуже багато проляляла зліз та переболіла за ним.

Потяг спинився і Степан виліз з своїми „дорогоцінностями“ на маленьку стацію.

*

Була друга година пополудні. День був гар-

ний. По стації переходили люде і Степан все заглядав за Іваном, але якось не пізнавав нікого з переходячих, щоби виглядав на брата. Він рішив питати. І якось натрапив на українського робітника.

— Чи це містечко Д.? — спитав Степан.

— Так.

— А чи ви часом не знаєте Івана Маркуру?

— Знаю. Ми оба разом працюємо в одній майні. А ви може його брат?

— Так! — скрикнув радісно Степан.

— Я вас заведу до него.

— Будьте так добрі, — благав Степан.

Знайомий Івана завів Степана до Іванового помешкання. По дорозі розповів Степанові про все, як Іван мається, що він чесний і свідомий чоловік, дуже гарно провадить родинне життя, любить дітей та примірно виховує їх. Розповів знайомий Степанові, як Іван все згадував про рідню в старім краю, як він всіх любить і найбільшим його бажанням було все побачити когось із братів, або сестер, бо мама вже була старшого віку і її неможливо побачити в Канаді.

для громад повітів: Богородчани, Станиславів, Калуш, Товмач і Надвірна.

Коломия: 11. травня ц. р. —

для громад повітів: Коломия, Городенка, Снятин, Косів і Печеніжин.

У всіх інших повітах станиславівського воевідства, котрі не зістали тепер обняті реєстрацією, відбудеться в слідуючій транспорті, якого дата буде подана в слідуючій числі часопису.

Воевідство тернопільське:

Золочів: 21. травня ц. р.

Тернопіль: 22. травня ц. р.

Зазначаємо, що до транспортів муштин, які їдуть до копалень, будуть прийняті тільки ті, що є стану вільного. Жінки є приймає до 30 року життя. До робіт в полі буде прийняте дуже мале число дівчат і лише ті, котрі мають скінчених 21 літ життя. Всі, які зістануть прийняті і зареєстровані на роботи до Франції через Уряди Посередництва Праці в поодиноких місцевостях, відіуть транспортом негайно до Мисловиць, а звідтам до Франції. Для того кожний повинен явитися до реєстрації вже готовий до дороги. На дорогу кожний повинен мати приготовані гроші на кошта подорожжя від 15—30 зол., залежно від стації, з котрої виїздить.

Не буде української еміграції до Перу.

В останньому числі „У. Е.“ подали ми, що несовісні агенти розвинули на Волині і Поліссі шалену агітацію за еміграцією до Перу і Бразилії. Одночасно з нами про цю агітацію пише також „Виходзьца“ і взиває всіх до боротьби зі шкідливою

роботою різних еміграційних наганячів, від яких роятся наші села. „Виходзьца“ має відомости, що ні з Волині, ні з Полісся не буде рекрутації до Перу. В Еміграційному Уряді обмірковують щойно услівя виїзду з Польщі перших польських родин до Перу, яких в першому році не буде більше як 50 і то правдоподібно з одного або частини західного воевідства.

Взагалі як плянована еміграція до Перу, так і до Бразилії має бути призначена для польських родин і є тільки експериментом, який на випадок невдачі польський уряд мусить ліквідувати і вивезені родини перевезти в догідніші околиці, або й з поворотом привезти до краю, як це заповів в своїй бюджетовій промові б. міністр д-р Юркевич.

Тому Товариство Опіки над Українськими Емігрантами ще раз перестерігає українських селян перед несовісними агентами, що заохочують їх до еміграції до Перу і Бразилії.

Польська еміграція до Бразилії.

В „Бюлетені Еміграційного Уряду“ з дня 15. квітня ц. р. поміщений комунікат Міністерства Праці і Суспільної Опіки в справі польської кольонізації в провінції Еспіріто Санто в Бразилії. В комунікаті подається до відома, що Польське Кольонізаційне Товариство в Варшаві одержало концесію на заангажування 1.800 польських кольоністів до провінції Еспіріто Санто в Бразилії. Ці польські родини мають бути поселені в цій провінції протягом 8 літ. Еміграційний Уряд має усталити річну квоту виїзджаючих польських родин і означити округи, в котрих має відбуватися ангажування цих родин.

Степан радів та гордився такою гарною вісткою про свого брата. В хаті Івана братова і діти привітали Степана, як найріднішого. Нагодували, перебради в Іванове вбрання і Степан в дійсности почув себе, як дома між найближчими, найріднішими.

Перед п'ятою годиною Степан пішов в напрямі майни зустрічати Івана, як він буде повертати з роботи. Чогось не міг видержати аж доки Іван не прийде додому, а кортіло вийти на зустріч.

Став подальше і глядів. Багато робітників виходили і чогось повертали назад, збивалися в гурти, розмовляли та розкладали руками. Івана не було між ними. Степан нетерпеливо підійшов до гурту. Робітники говорили, але Степан нічого не міг розібрати. Нарешті витягнули з майни тіла трьох робітників.

— Що це таке? — спитав Степан одного робітника з гурту.

— Трьох забило на смерть.

Степан жажнувся.

— А чи знаєте ви Івана Маркуру?

— А он й він...

Степан прорвався через гурт людей, впав на труп брата, обіймив його своїми руками і тяжко заридав.

Його почали відривати, але він так сильно зловився трупа брата, що здається не було такої сили, яка-б могла його відірвати.

Степанові привиділася мама ще в молодім віці, Іван і решта дітей, що десь вони всі маленькі сиділи по постелі, по печі, а мама, щоби їх держати в спокою, розказувала їм всім цікаву байочку.

Степана попросили відійти від трупа. Він ридючи, відступив погоджуючись з фактом, що брат вже не повернеться.

Степан в душі прокляв всіх тих, що відповідальні за смерть його брата та батька троїх малих діточок.

Тіло Івана забрано до трупарні, а Степан з братовою та своїми братанками спільно ділилися своїми смутками та надто тяжкою втратою...

Зменшення іміграції до Аргентини.

В іміграції до Аргентини слідно значне вменшення. В червні 1928 р. більше виїхало з Аргентини осіб, чим туди приїхало, а в місяці серпні число приїхавших рівнялося числу цих, що виїхали з Аргентини. Цей упадок іміграції є наслідком еміграційної заборони італійського уряду і безробіття на аргентинському ринку праці. За десять місяців від січня до жовтня 1928 р. приїхало загалом 92.000 імігрантів, це є о 29.000 менше, як в 1927 р. В тому припадало на еміграцію з Іспанії 27.4 проц., з Італії 23.8 проц., з Польщі 17.3 проц., з Німеччини 3.6 проц. і 20.1 проц. зі всіх інших країв.

Зміна міністра праці і суспільної опіки.

При останній зміні кабінету в Польщі уступив міністр праці і суспільної опіки д-р С. Юркевич, а на його місце іменованій полк. Пристор.

До ресорту цього міністерства належать в Польщі всі еміграційні справи, якими живо інтерсувався уступивший міністр Юркевич. Найважливішим його ділом в цій ділянці суспільного життя є еміграційний закон і розпорядки про виконання цього закону. Основною засадою цього закону є уняття всіх еміграційних справ в руки державних органів, а передовсім Еміграційного Уряду і його органів. В межах державного еміграційного монополю полишено вільне поле для приватної ініціативи суспільних організацій головно під оглядом інформаційної служби і помочі емігрантам, а також в ділянці позаєвропейської еміграції і кольонізації, а це як суспільний противажник роботи своїх і чужих еміграційних і кольонізаційних агентів.

На цьому полі ставився прихильно д-р Юркевич до діяльності нашого Товариства Опіки над Українськими Емігрантами. Також будова Еміграційного Дому у Львові завдячується в великій мірі д-рові Юркевичеві. Маємо надію, що прихильне відношення д-ра Юркевича до Товариства Опіки над Українськими Емігрантами в його початковій розвою, буде продовжати також новий міністр праці і суспільної опіки, а це тим більше, що справа української еміграції з Польщі є щойно в початках організації і має велике значіння для господарського і суспільного життя краю.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ АМЕРИКИ.

В СПРАВІ ВИЇЗДУ ДІТЕЙ І ЖІНОК В КВОТІ.

Американський консулят одержав таке значне число подань жінок і дітей до 21 літ американських

не-громадян, що тепер видає реєстраційні карти на 1930—1931 рік. Щоби одержати таку карту мусить чоловік згл. родичі постаратися у американських властей о потвердження свого легального візду до Америки.

КАНАДА.

НЕМА ЗАПОТРЕБУВАННЯ НА РІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

Решта робітників рільних без афідавітів виїхала до Канади в місяці квітні. До жнив досі не зголосили канадійські залізниці ніякого запотребування з Польщі на рільних робітників. Є ще вільні місця тільки для рільничих родин, які по заплаченню подорожі мали би 500 доларів на кавцію для для поселення на фармах. Дуже малі є вигляди, щоби Канада зголосила запотребування на нових робітників в середущій Європі на роботи коло жнив цього року, з цієї причини, що Англія і Канада стараються примістити в Канаді передовсім безробітних з Англії.

ПОТРЕБА ДОКАЗІВ ПОСВОЯЧЕННЯ.

Канадійський іміграційний офіцер в Гданську вимагає від емігрантів, які їдуть на перміти або афідавіти до своїх свояків в Канаді, щоби вони виказалися документами, що дійсно їх лучить такий степень посвоячення, як зазначено в перміті або афідавіті. Це відноситься передовсім до двоєрідних братів і сестер, а також до самітних осіб, які їдуть до вінчаних свояків в Канаді. Наколи не предложиться канадійському офіцирові такого доказу, то він задержує емігранта аж до хвилини предложення йому відповідного документу, або й цілком відмовляє видачі канадійської візи.

Товариство Опіки над Українськими Емігрантами радить всім емігрантам, які їдуть до своїх свояків в Канаді, щоби вони вибрали з громадського або парохіяльного уряду посвідку з печаткою, що вони стоять дійсно із кривняком в Канаді в такому посвояченню, як подано в перміті або афідавіті.

В СПРАВІ РЕЕМІГРАНТІВ.

Канадійські іміграційні власти видали розпорядок, що всі особи, які повертають до Канади, де передтим жили, мають перед виїздом особисто явитися у канад. інспекторів (консулів) у європейських пристанях до провірення, чи мають вони вертати до Канади як не-емігранти, чи мається їх уважати за емігрантів.

Після канадійського іміграційного закону має право повернути як до свого дому до Канади кожний канадійський громадянин, який є в посіданні британського дипломатичного або консулярного свідоцтва, але це не відноситься до не-громадян канадійських.

Однак канадський уряд дозволяє ввічливо на поворот до Канади як не-емігрантам також чужинцям і іншим особам, які легально колись приїхали до Канади і опісля полишили Канаду на певний законом означений час і бажають знову повернутися до Канади як до свого дому.

До таких не-емігрантів до Канади не пристосовується цих приписів, яким підлягають імігранти, а передовсім не піддається їх лікарським оглядам. Канадські інспектори в європейських портах дадуть повертаючим до Канади інформації, чи мається їх уважати за не-імігрантів, чи імігрантів, але остаточно рішення про цей стан канадські портові власті при висіданні в канадській пристані.

До цього нового розпорядку канадських властей замічаємо, що реемігранти можуть вертати до Канади протягом одного року від дня виїзду з канадського порту.

Щоби не тратити грошей на дорогу до місця перебування інспекторів, заінтересовані повинні наперед запитати відносно цих справ Товариство Опіки над Емігрантами у Львові, а Товариство поладить цю справу листовно з канадським інспектором.

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ЧИТАННЯ.

Товариство Опіки над Українськими Емігрантами у Львові одержало від нашого братнього товариства в Канаді комунікат канадського уряду такого змісту:

Директор канадської іміграції і колонізації в Лондоні видав розпорядок, що звільнені є від знання читати такі категорії емігрантів:

1) Дійсні рільники, які виїжджають до Канади, щоби поселитися там на фермах і мають достаточні середники на розпочаття господарки.

2) Дійсні рільні робітники, які їдуть до Канади, щоби там працювати на фермах і мають достаточні вигляди, що знайдуть там заняття;

3) Служниці, які їдуть до Канади до служби і мають достаточні запевнення, що там будуть мати певну працю.

Звільнення від уміння читати відноситься до рільничих родин, рільних робітників і служниць, все одно, чи виїжджають вони до Канади до своїх або приятелів на перміти і афідавіти, чи їдуть в квоті без афідавіту.

Канадські інспектори, які видають емігрантам канадські візи в європейських портах (Гданську, Антверпії, Ліверпулю і т. д.) не мають права відмовити видачі візи емігрантам повищих категорій з тої тільки причини, що вони не уміють читати. Також селекційні офіцери канадських залізниць, які видають емігрантам тимчасові сертифікати на візи, не будуть на будуче відмовляти видачі цих сертифікатів з цієї причини, що якийсь емігрант повищих категорій не уміє читати. Цей розпорядок канадських властей мусять узгляднити також Державні Уряди Посередництва Праці при реєстрації емігрантів до Канади.

В практичному життю цей новий розпорядок означає, що рільничі родини, рільні робітники і служниці не потребують уміти читати і при виїзді до Канади мають такі самі права, як ті, що уміють читати. Досі було таке, що для емігрантів або служниць, які не уміли читати, треба було старатися у канадських іміграційних властей о спеціальний дозвіл-перміт. Це получене було зі страстою часу, невигодами і видатками і дуже часто старання о такий перміт були безуспішні, а знеохочені емігранти замість до Канади, виїжджали до Бразилії або Аргентини.

Новий розпорядок про звільнення від уміння читати відноситься тільки до вище виміненних категорій емігрантів. Всіх інших емігрантів обов'язують під цим оглядом далі існуючі канадські закони.

На разі обов'язують в Польщі ще старі приписи, бо Еміграційний Уряд не затвердив ще нових приписів.

НОВИЙ ГР.-КАТ. ЕПИСКОП.

Епископом для греко-католиків українців в Канаді іменованій о. Володимир Ладика, родом з Дрогобича. Новоіменованій епископ скінчив в 1912 р. теологію в Монреалю в Канаді. Висвячений був в Філадельфії через еп. Ортинського. Опісля повернув до Канади і жив з початку в Вінніпегу, опісля в Едмонтоні і Мандер в Альберті. Невий епископ числить 42 роки і знає добре канадські відносини, бо мешкає постійно в Канаді від 1911 року. О. Ладику іменовано епископом на місце еп. Будки, якого минувшого року покликано до Риму, де він й досі пробуває.

БРАЗИЛІЯ.

НЕВДАЧА ЕМІГРАЦІЇ НА ПЛЯНТАЦІЇ КАВИ.

В місяці лютім 1927 р. заключив бувший директор Еміграційного Уряду п. Гавронський договір з провінціоанальним урядом Сао Павльо, на підставі якого мало виїхати з Польщі протягом двох літ кілька тисяч родин на плянтації кави в Сао Павльо. Ця еміграція цілком не вдалася, бо на підставі цього договору виїхали з Польщі в 1927 р. всего дві або три родини, а в 1928 р. лише одна родина. Про це доносить „Виходзьца“ і домагається від уряду, аби вимовити цей договір, якого досі не додержав ні польський ні саопавлійський уряд.

Наше Товариство Опіки над Українськими Емігрантами ще в першій половині 1927 року заложило у властей протест проти цього договору, бо уважало, що клімат в Сао Павльо, ні відносини на плянтаціях кави не надаються для наших емігрантів.

ХОРИМ НА ТРАХОМУ НЕ МОЖНА ІХАТИ ДО БРАЗИЛІЇ.

Бразилійські портові власті завернули багато емігрантів хорих на трахому або египетське запа-

лення очий з поворотом до краю, з якого приїхали. Сталося це зарівно в порті Сантос, як і Ріо де Жанейро.

Емігранти ці приїхали переважно зі Сирії, Італії, Португалії іспанії. Нема в бразилійському законодавстві застереження щодо цієї хвороби і деякі емігранти одержали дозволення на вступ мимо трахоми, оскільки виказалися середниками, що стало будуть лічитися у бразилійського лікаря. Бразилія має багато осіб хорих на трахому, голов-но в провінції Сао Павльо, і тому борониться перед новими зараженими трахомою емігрантами.

Остерігається перед виїздом до Бразилії хорих на трахому, бо їх туди не впускають і вони наразять-ся непотрібно на значні кошти і невгоди.

ВИЌЗД ДО БРАЗИЛІЇ.

Емігранти, які їдуть до Бразилії, повинні купувати корабельні карти тільки до Ріо де Жанейро, бо тільки з цього порту можуть вони їхати безплатно на кошт бразилійського уряду до цієї місцевости, яку вони вкажуть. З інших бразилійських портів не дають безплатних білетів на бразилійських залізницях і емігранти самі мусять купувати залізничні білети, які є дорогі. Коло Ріо де Жанейро на острові Цвітів знаходиться великий іміграційний державний готель, в якому емігранти через кілька днів одержують безплатно харчі і приміщення, а опісля безплатно перевозиться їх до вибраного через емігранта місця.

З діяльності П. Т. Е.

На днях відбулися річні загальні збори Польського Товариства Еміграційного у Львові для зложення звіту з дотеперішньої діяльності та вибору нової управи.

Звіт зложив секретар товариства проф. Вуйцік. Промовляв теж управитель Експозитури Еміграційного Уряду д-р В. Вишинський, котрий підніс між іншим справу уладження Еміграційного Дому у Львові.

По дискусії вибрано нову управу товариства. Головою вибраний ред. Лясковніцький.

ХРОНІКА.

З нагоди Свят складає Редакція „Українського Емігранта“ всім передплатникам, читачам і прихильникам, найщиріші побажання.

БЕЗРОБІТТЯ В ПОЛЬЩІ. Від 16 до 23 марта 1928 р. зареєстровано в Державних Урядах посередництва праці 181.522 безробітних. Загальне число осіб, які користали з підмоги державного фонду для безробітних, виносило 119.715, в чому законно управнених до побирання підмог було 110.214 осіб, до доривочних підмог 8.984 фізичних і 517 умових робітників. Запосередничено до праці 5.517 осіб.

ГЛЯДАННЯ ЛІКАРІВ ДО КОНґА. Бельгійське міністерство колоній звернулося до міністерства закордонних справ у Варшаві з повідомленням, що лікарі з Польщі могли би найти відповідне заняття в Конґо. Кандидати мусять внести відповідні подання до міністерства колоній в Брісселі. Кожний кандидат мусять знати безумовно французьку мову.

ПОПИТ ЗА ДОЛЯРАМИ. В останніх днях збільшився в Польщі попит за доларовими банкнотами. В тій цілі Польський Банк рішив побільшити власну резерву доларів в готівці, щоби заспокоїти кожне зголошене запотребування.

ПОЛЬСЬКО-БРИТІЙСЬКЕ КОРАБЕЛЬНЕ ТОВАРИСТВО. Під цією назвою утворено нове перевозове товариство з осідком в Гдині. Це товариство одержало на 1929 рік концесію на перевіз емігрантів з Польщі до портів Англії, Франції, Бельгії і Голандії. Нове товариство має застережений привілей першенства при перевозі емігрантів, які зробили перевозову умову з корабельними товариствами, що не мають власних кораблів відходячих з польських пристаней. Перевіз емігрантів буде відбуватися чотирма кораблями нового товариства. Назва цих кораблів є: „Премієр“, „Варшава“, „Лодзь“ і „Рева“.

ПРОГУЛЬКИ З АМЕРИКИ НА ПОЗНАНСЬКУ ВИСТАВУ. Від кінця місяця квітня до липня 1929 р. має приїхати з Америки 21 прогульок на торгові виставу в Познані. Деякі кораблі, які везуть польські прогульки, мають відвести їх без пересідки аж до порту Гдині.

ЧУМА В УРУГВАЮ. В Монтевідео занотовано 13 випадків чорної чуми. Населення втікає.

ЗМІСТ: Під згуки воскресних дзвонів. — М. Марфієвич: Мати. — Переселення родин з краю до заморських країв. — До брата (фелетон). — Не буде укр. еміграції до Перу. — Польська еміграція до Бразилії. — Зменшення іміграції до Аргентини. — Зміна міністра праці і суспільної опіки. — Зєдинені держави: В справі виїзду дітей і жінок. — Канада: Нема запотребування на рільних робітників. Потреба доказів посвоячення. В справі реемігрантів. Звільнення від читання. Новий гр.-кат. єпископ. — Бразилія: Невдача еміграції на плянтації кави. Хорим на трахому не можна їхати до Бразилії. Приїзд до Бразилії. З діяльності П. Т. Е. — Хроніка.